

Het 27^e SEOB-bulletin gaat in op recente economische ontwikkelingen in Suriname. SEOB is een onafhankelijke instantie, opgericht op 1 juni 2023, met als hoofddoel het monitoren van het IMF-programma. Sinds de afronding van het IMF-programma richt de SEOB zich op het monitoren van de belangrijkste macro-economische indicatoren en het adviseren van de regering en belangrijke stakeholders. De gebruikte prestatie-indicatoren zijn gebaseerd op internationaal gebruikte standaarden. Op onze website – www.seob.sr – worden statistieken regelmatig overzichtelijk gepresenteerd.

Belangrijkste ontwikkelingen

- De inflatie (jaar-op-jaar) versnelde verder in 2025 en bereikte in november 11,6%.
- In december 2025 werd de Surinaamse dollar iets sterker tegenover de Amerikaanse dollar, maar zwakker tegenover de euro, vanwege een zwakker wordende dollar cq sterker wordende euro.
- De economische bedrijvigheid nam toe met 0,4% in juli 2025, veroorzaakt door een sterke bijdrage van de constructiesector.
- De basisgeldhoeveelheid (SRD-component) nam toe met 4,0%, ondanks dat de centrale bank liquiditeit uit de markt haalde via openmarktoperaties en valutaveilingen.
- De liquiditeitsmassa (SRD-aandeel) groeide met 1,4% door een toename van kredietverlening aan de private sector.
- De internationale reserves namen toe met 3,5% en kwamen uit op USD 1,6 miljard in december 2025. Dit komt neer op een importdekking van 7,1 maanden.
- De financiële positie van de overheid blijft kwetsbaar door een overwegend negatieve primaire rekening (tekort van SRD 5,6 miljoen in september 2025).
- De staatsschuld steeg naar 124,1% van het BBP, substantieel hoger dan de benchmark van 60%.
- De leen- en spaarrentes namen licht af: leenrentes met 0,2 procentpunt en spaarrentes met 0,4 procentpunt.
- Banken zijn financieel sterk. Hun kapitaalpositie is goed, met een solvabiliteitsratio van 22,4%, ruim boven de vereiste 10%. Niet-renderende leningen (NPL's) daalden licht naar 2,9%, wat betekent dat mensen en bedrijven hun leningen iets beter terugbetalen.

Recente economische ontwikkelingen

Economische bedrijvigheid¹

In juli 2025 groeide de economie licht na een stilstand in juni 2025. De Monthly Economic Activity Index (MEAI) liet een groei van 0,4% zien, na een gereviseerde 0,0% in juni. Deze opleving werd vooral veroorzaakt door een sterke bijdrage van de constructiesector waar de verkoop van bouwmaterialen met 25% toenam en daarmee 2,0 procentpunt bijdroeg aan de totale groei. Daarnaast werd de economische activiteit ondersteund door toenames in de accommodatie- en voedingsdiensten, waar restaurantomzetten met 5% en hotelovernachtingen met 12% stegen. Ook de financiële en verzekeringssector droeg voor 0,4 procentpunt bij, dankzij een groei van 12% in reële verzekerings- en pensioenpremies.

Deze positieve ontwikkelingen werden echter gedeeltelijk tenietgedaan door een krimp in de industrie en mijnbouw. De industriële productie daalde met 26% als gevolg van lagere goudverwerkingscapaciteit, verminderde ertskwaliteit en een scherpe afname van exporten vanuit de kleinschalige mijnbouw, wat resulteerde in een afname van de goudertsproductie met 17% en de economische groei met 0,9 procentpunt drukte.

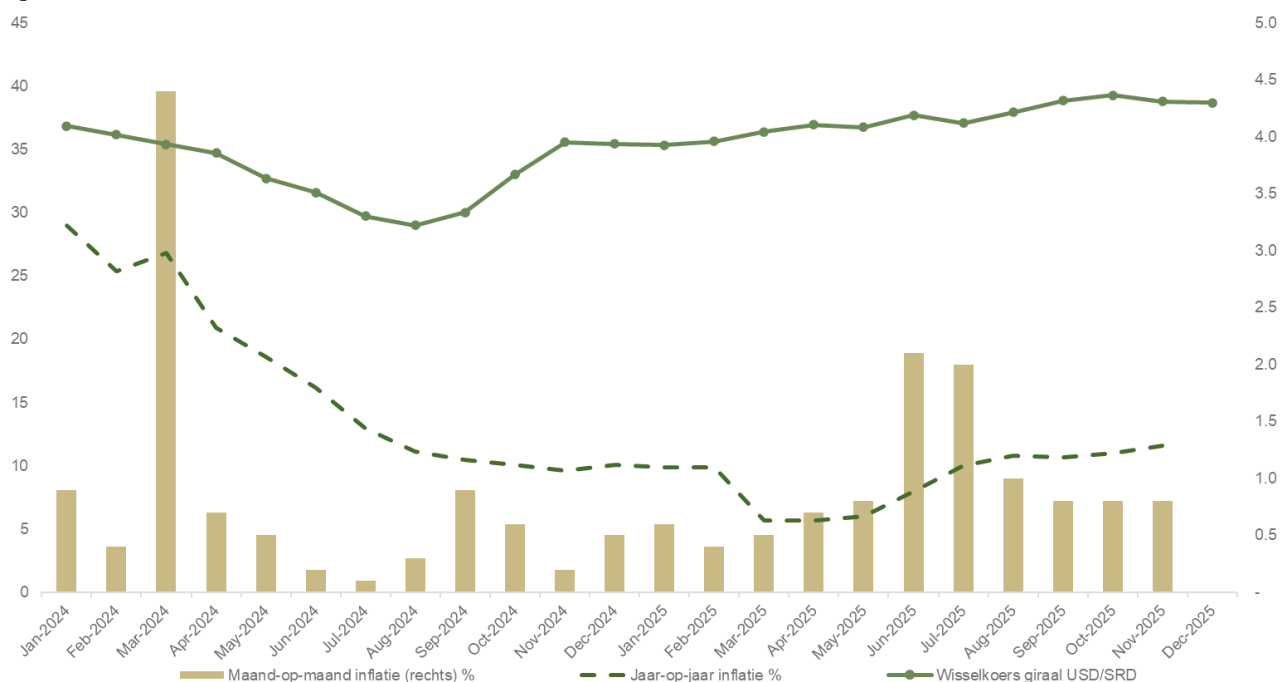
¹ CBVS. 2025. *Monthly Economic Activity Index*.

Inflatie en wisselkoers

In 2025 zette de opwaartse inflatietrend zich voort. In november bereikte de jaar-op-jaar inflatie 11,6%, een stijging van 0,6 procentpunt ten opzichte van oktober. Deze stijging werd vooral gedreven door hogere prijzen in voeding, wonen en nutsvoorzieningen, categorieën die zwaar wegen in de consumptieprijsindex. Importinflatie en wisselkoersschommelingen versterkten deze prijsdruk verder, terwijl effecten uit voorgaande maanden nog doorwerkten op binnenlandse prijzen. De aanhoudende inflatie beperkt de koopkracht van huishoudens, verhoogt de kostenstructuur van bedrijven en vergroot de druk op monetair en budgettair beleid. Hierdoor komt zowel het economische herstel als het vertrouwen in de economie in het gedrang.

De USD-wisselkoers apprecieerde licht in december 2025, waarbij de SRD aan waarde toenam ten opzichte van de Amerikaanse dollar van SRD 38,8 naar SRD 38,7. Tegelijkertijd verloor de SRD 1,3% van haar waarde tegenover de euro, waarbij de koers opliep van SRD 44,8 naar 45,4. Deze bewegingen sluiten aan bij internationale USD-Euro koersontwikkelingen en weerspiegelen de importafhankelijkheid en beperkte marktdiepte van de Surinaamse valutamarkt.

Figuur 1. Wisselkoers en inflatie

Bronnen: ABS en CBvS.

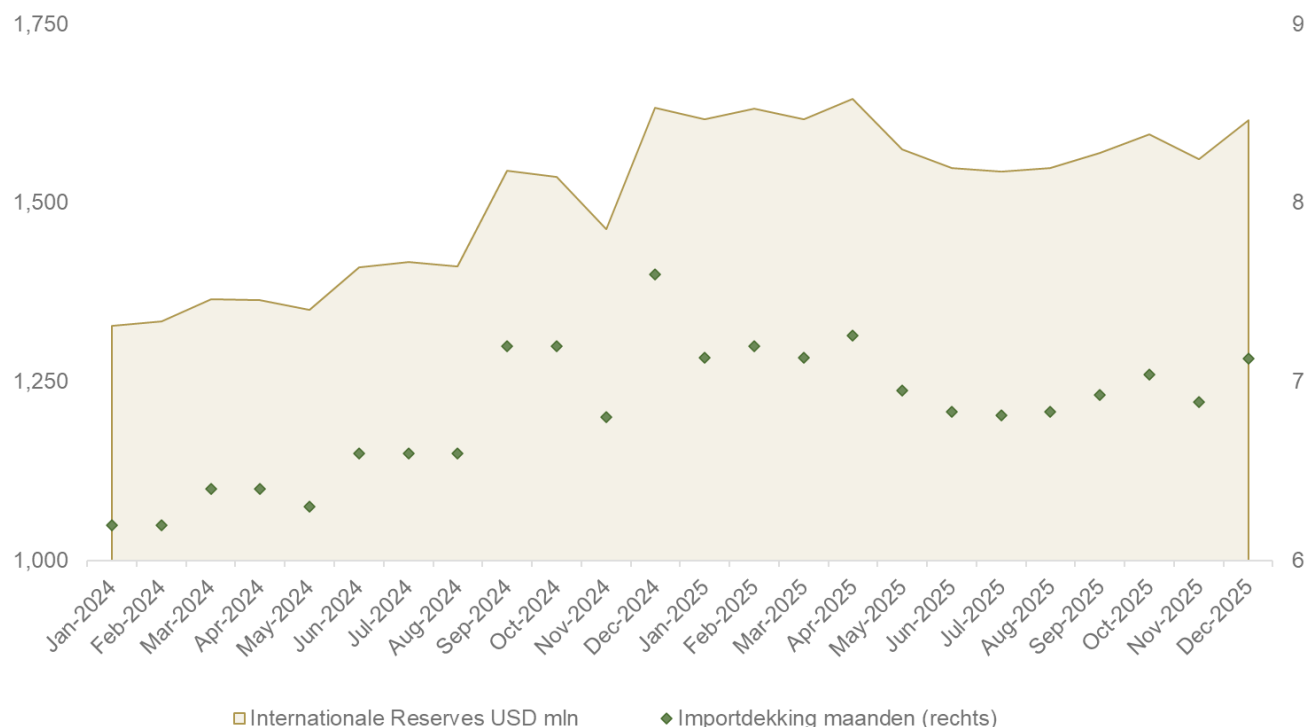
Monetaire ontwikkelingen

De SRD-component van de basisgeldhoeveelheid nam toe in november 2025 met 4,0%, na in oktober 2025 een afname te hebben geregistreerd. Deze toename komt voornamelijk door een hogere hoeveelheid SRD-liquiditeit in het bankwezen, voortkomend uit een terugval in absorptie via Open Markt Operaties (OMO's) alsook vanwege de overheidsuitgaven.

Het SRD-aandeel van de liquiditeitenmassa groeide met ongeveer 1,4% in dezelfde maand. Deze groei wordt in belangrijke mate toegeschreven aan toename in de totale SRD-kredietverlening die met 2,3% steeg ten opzichte van de vorige maand. De kredietgroei werd teweeggebracht door private SRD-kredietverstrekking, in het bijzonder

binnen de sector *Overige*, handel en woningbouw. Ook de kredietverlening aan de overheid vertoonde deze maand een stijging van 15,8% ten opzichte van oktober.

Figuur 2. Internationale Reserves en Importdekking

Bron: CBvS.

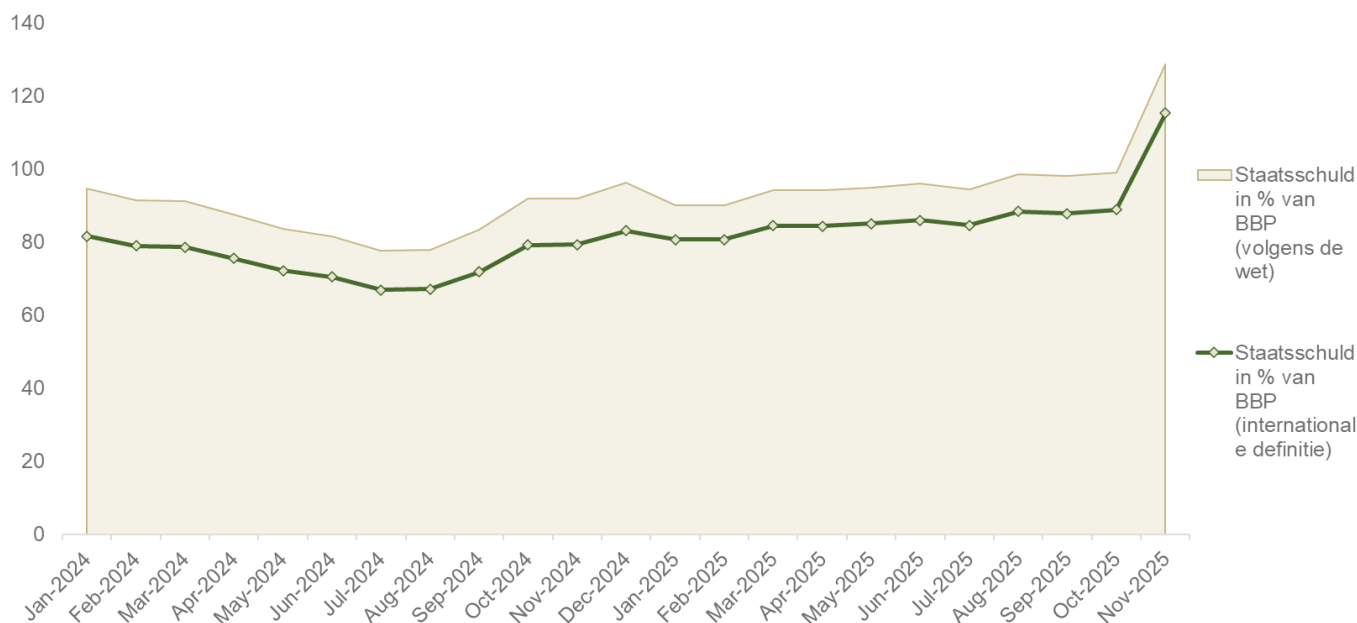
Internationale reserves

In december 2025 namen de internationale reserves toe met 3,5% en weerspiegelden een importdekking van circa 7,1 maanden. Het totaalbedrag aan reserves – inclusief de “ringfenced” reserves van de commerciële banken – bedroeg in december USD 1,6 miljard waarmee de externe positie van Suriname sterk blijft, met een importdekking ruim boven de internationale benchmark van drie maanden. Het blijft van belang de reservepositie nauwlettend te bewaken, aangezien deze cruciaal is voor het waarborgen van wisselkoersstabiliteit, het opvangen van externe schokken en het vertrouwen in het macro-economisch beleid.

Overheidsfinanciën

De financiële positie van de overheid blijft precair met structureel aanhoudende tekorten. De primaire rekening noteerde in september 2025 een tekort van SRD 5,6 miljoen (tekort totale rekening: SRD 271 miljoen). Vooruitkijkend naar de laatste maanden van 2025 blijft de financiële positie van de overheid kwetsbaar. Hoewel het overheidstekort in de verslagmaand is afgenomen, wijst de aanhoudend negatieve primaire rekening op een structureel onderliggende begrotingsdruk. Tegen de achtergrond van seizoensgebonden eindejaarsuitgaven is het risico aanwezig dat het tekort in de komende maanden opnieuw oploopt, waardoor de financiële ruimte van de overheid beperkt blijft. Een toename in de operationele uitgaven zal inflatie teweegbrengen, vooral als er geen productie ertegenover staat.

Figuur 3. Staatsschuld (% van BBP)

Bron: SDMO.

Staatsschuld

In november 2025 nam de schuldquote – de staatsschuld als percentage van het BBP – sterk toe ten opzichte van de voorgaande maand. Volgens de internationale definitie steeg deze naar 124,1%, een toename van 26,5 procentpunt. Een schuldquote boven 60% van het BBP ligt ver boven internationaal gangbare normen voor vergelijkbare economieën. De stijging van de staatsschuld betekent: fiscale verzwakking, hogere rentelasten, stijgende inflatierisico's en grotere kwetsbaarheid bij externe schokken. Dit kan een negatieve impuls vormen voor macro-economische stabiliteit.

Bankensector

Zowel de gemiddelde leenrentes als de spaarrentes zijn licht gedaald ten opzichte van oktober 2025 met respectievelijk 0,2 procentpunt en 0,4 procentpunt naar 14,3% en 6,6%. De afname in de leenrente kan mogelijk hebben bijgedragen aan de toename aan de private SRD-kredietverlening, gereflecteerd in toename aan leningen aan huishoudens. De private SRD-kredietverlening nam toe met SRD 337,3 miljoen, terwijl de private USD-kredietverlening en Euro-kredietverlening met respectievelijk USD 6,4 miljoen en EUR 0,2 miljoen steeg. De groei in de private SRD-kredietverlening werd voornamelijk teweeggebracht door de sector *Overige*, gevolgd door sector Handel en de Woningbouwsector. Bij de USD-kredietverlening waren de voornaamste sectoren de handelssector en Dienstverleningssector.

De solvabiliteitsratio in de bankensector nam in november toe naar 22,4%, en blijft ruim boven de CBvS benchmark van 10%, wat wijst op een sterke kapitaalpositie van de commerciële banken. De bruto niet-renderende leningen (NPL's) daalden verder naar 2,9% (Oktober 2025: 3,1%); een teken dat kredietnemers beter aan hun schuldaflissingen kunnen voldoen. Deze combinatie van een solide kapitaalpositie en een dalende NPL-ratio wijst op een robuuste en veerkrachtige bancaire sector, met een verbeterde kredietkwaliteit en voldoende buffers om risico's op te vangen.

SEOB Aanbevelingen

De Surinaamse economie is en blijft fragiel. Waar de inflatie eerder in het jaar terugliep naar enkelcijferige inflatie, zien we deze versnellen in de afgelopen maanden. Ook blijven wisselkoersstijgingen en overheidsfinanciën zorgwekkend.

De SEOB vraagt aandacht voor de hoge overheidssubsidies, met name voor elektriciteit. Daarnaast pleiten we voor de verdere versterking van het sociaal vangnet, transparantie- en anticorruptie controlemechanismen, voorlopend op de enorme toename van inkomsten uit de verkoop van offshore olie. De SEOB pleit voor het versterken en operationaliseren van cruciale instituten zoals het Spaar- en Stabilisatiefonds (SSFS), de introductie van een vijf-jarig overheidsfinancieel plan inhoudende uitgavenplafonds en een houdbaarheidsdoelstelling voor de totale staatsschuld. Ondanks de nijpende ontwikkelingsbehoeften, zullen de autoriteiten zeer zorgvuldig de uitgaven moeten beperken. SEOB benadrukt dat het versterken van instituten noodzakelijk is om de macro-economische stabiliteit te bevorderen.

De SEOB beveelt verder aan:

- Strikte fiscale discipline is essentieel om de bereikte stabiliteit te behouden en het herstel duurzaam te verankeren.
- Meer fiscale transparantie en een duidelijke fiscale visie.
- Een samenhangend middellangetermijnkader voor belastingbeleid.
- Inkomsten verbreden via een regime vergelijkbaar met het RIGI-model (Surinaamse versie van de investeringswet). Hierbij is een modern investeringskader om nieuwe en stabiele vreemdevaluta inkomsten aan te trekken van belang.
- Om de cyclus van overheidstekorten, inflatie en wisselkoersdruk te doorbreken, is een samenhangende strategie nodig die fiscale consolidatie combineert met structurele hervormingen en gerichte economische verbreding.
- De overheidsbegroting dient een geïntegreerd overheidsbeleid weer te geven waarin ministeries een verdienmodel koppelen aan hun ministerie.
- Ter versterking van de overheidsfinanciën, beveelt de SEOB aan niet-strategische verlieslatende staatsbedrijven die enorme subsidies vereisen, transparant af te stoten naar de private sector.
- Het afkondigen van de aanbestedingswet is noodzakelijk om transparantie en duidelijke regels bij overheidsopdrachten en -aanbestedingen te waarborgen en kosten te beheersen.
- Het versterken en behouden van internationale reserves vereist exportgroei en investeringsbevordering. Economische diversificatie buiten de mijnbouw, met nadruk op agrarische sector, inclusief visserij en landbouwverwerking, diensten en (eco-)toerisme, is daarbij cruciaal.
- De overheid en het bedrijfsleven op korte termijn gezamenlijk een (productie en export) groeistrategie samenstellen ter bevordering van investeringen en export.
- Het intensief monitoren van inflatie en het beschermen van kwetsbare groepen vraagt om doelgerichte sociale programma's.
- Actief schuldmanagement is noodzakelijk gezien de hoge schuldquote.
- Het opbouwen van human capital bij sleutelinstituten zoals de Belastingdienst, de Douane en ministeries moet onafhankelijk en duurzaam worden geborgd.
- Verbeterde (digitale) belastinginning en effectievere heffing van invoerrechten zijn nodig om het tekort terug te dringen.
- Afstemming tussen begrotings- en monetair beleid is essentieel om inflatoire druk te beperken en de SRD te stabiliseren. Het waarborgen van de onafhankelijkheid van de centrale bank, conform de Centrale Bankwet 2022, blijft daarbij een prioriteit.

- Het bewaken van de financiële stabiliteit vraagt om verantwoord kredietbeleid bij banken, met nadruk op kredietverlening aan het MKB en huishoudens, zonder de buffers te verzwakken. De hoge leenrentes vormen momenteel een rem op investeringen.
- Het herstel van vertrouwen vereist consequent beleid en heldere communicatie over de sociaaleconomische strategie voor de komende jaren.
- Een grotere focus op de NRA is van belang ter bescherming van de integriteit van het financiële stelsel om witwassen en terrorismefinanciering te voorkomen, waardoor vertrouwen, investeringen, financiële inclusie en duurzame groei van de economie als geheel worden bevorderd.

<http://www.seob.sr>

secretary@seob.sr

